

PRIVREDNA/GOSPODARSKA
KOMORA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

Broj 50 * Godina VII * novembar/studeni 2006.

GLASNIK

Izjednačiti uvjete
gospodarenja u BiH

Posjeta
privrednika
turskog grada
Kajzeria

Ne koriste se olakšice pri robnoj razmjeni

Privredna/Gospodarska komora Federacije BiH, u suradnji s Ambasadom Republike Turske, primila je u posjetu privrednike Industrijske komore grada Kajzeri, koje je predvodio Muahmud Sami Yaugin, član Predsjedništva Komore, i Nuredin Okandan iz uprave grada Kajzeria

Pozdravljajući goste iz Turske Avdo Rapa, dopredsjednik P/GKFBiH, je rekao da se u dosadašnjem PERIODU privredna suradnja BiH i Turske uglavnom odvijala kroz vanjskotrgovinsku razmjenu, dok su drugi oblici poslovne suradnje manje zastupljeni što bi trebalo biti opredjeljenje za budućnost. Smatramo da su ulaganja turske privrede nedovoljna, tako da danas u BiH posluje oko 20 poduzeća sa kapitalom iz Turske. Ukupna ulaganja Turske od 1994. do 2006. godine iznose 47.247.000 KM, što u ukupnoj robnoj razmjeni čini 1,5% stranih ulaganja u BiH. Ovi odnosi su se promijenili realizacijom ugovora o učešću u privatizaciji kompanija Natron Maglaj i Fabrike sode u Lukavcu, sa očekivanjem daljnjeg učešća Hayat Holdinga u novim projektima u oblasti drvne industrije.

Iz BiH u Tursku najviše se izvoze sirova koža, optički uređaji, pumpe za tečnosti, hemijska sredstva, ventili i slavine. Iz Turske u BiH se uvoze tekstilni proizvodi raznih namjena, tepisi, kućanski aparati, bojleri, grijači i dr.

Republika Turska od 1999. godine primjenjuje preferencijalni režim za bh. proizvode, prema kojemu se industrijski proizvodi osobađaju carinskih stopa i kvota.

Dosadašnji rezultati pokazuju da se u robnoj razmjeni sa Turskom ne koriste dovoljno navedene olakšice pri robnoj razmjeni.

Razlozi za ovakvo stanje mogli bi dijelom biti u neadekvatnoj ponudi bh. robe za tržište Turske, a dijelom i u činjenici da veliki broj robe bh. porijekla nema adekvatne certifikate za izvoz.

Pravni okvir za međusobnu poslovnu suradnju je uspostavljen, te ostaje na institucijama sistema i komorama da se ta suradnja konkretno razvije i unaprijedi.

Mogućnosti ulaganja u BiH predstavila je Lejla Silajdžić, iz FIPA-e, naglašavajući grane industrije koje imaju šansu za izvoz sa svojim proizvodnim programom.

Š. ALIMANOVIĆ

EU-EXPRO

Osnovano Vijeće za izvoz BiH

Zvanična promocija Programa tehničke pomoći Evropske unije za promociju izvoza iz BiH pod nazivom EU-EXPRO, sa ciljem izgradnje kapaciteta za promociju izvoza, održana je početkom novembra. Uz podršku ovog projekta osnovano je Vijeće za izvoz BiH kao partner između vlade i poslovnog sektora.

- BiH ima iskustvo i sposobnost kada je riječ o industrijama metala, namještaja i drugim proizvodnim djelatnostima. Došlo je vrijeme za promjenu imidža BiH, te međunarodne percepcije na ovu zemlju. Vrijeme je da se BiH prikaže kao izvor konkurentne robe, kao atraktivna turistička destinacija i mjesto za profitabilna ulaganja - kazao je Colum MacDonnell, međunarodni ekspert za trgovinu i vođa tima.

Riječ je o jednom od brojnih projekata EU koji za cilj imaju jačanje ekonomske pozicije BiH.

- Izvoznicima ćemo pomoći u razvoju institucionalne podrške, programima kojima će se poboljšati međunarodna konkurentnost izvoznika, te informacijama koje su im potrebne kako bi razvili vlastita međunarodna tržišta - istakao je Kjartan Bjornsson, šef operacija delegacije Evropske komisije u BiH.

Članovi Izvoznog vijeća su vladini zvaničnici i izvoznici, dok je Vanjskotrgovinska komora BiH određena da bude agencija za promociju izvoza i pripremu strateškog plana.

- Za Vijeće ministara BiH unapređenje izvoza je jedan od ključnih faktora ekonomije. Uspostavom ovog vijeća izvoznicima je omogućeno da utječu na stvaranje pogodnih uslova za izvoz - riječi su Hamde Tinjaka, sekretara Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa.

S. DŽINIĆ

GLASNIK

Privredna/Gospodarska komora
Federacije Bosne i Hercegovine

List izlazi mjesečno
Godina VII
Broj 50
Novembar/studenj 2006.

GLASNIK uređuje
Redakcijski kolegij:
Željana Bevanda, glavni urednik,
Mira Idrizović,
odgovorni urednik,
članovi:

Šemsa Alimanović, Dubravka
Bandić, Ljubo Dadić, Fahrudin
Đikić, Juso Škaljić i Meliha Velić,
sekretar Redakcije.

DTP: "Privredna štampa"

Adresa:

Privredna/Gospodarska
komora FBiH
- za Glasnik -
71000 Sarajevo
Branislava Đurđeva 10/IV
Kontakt osoba: Meliha Velić
Telefon: 033/267-690
E-mail: m.velic@kfbih.com

Telefoni:

033/663-370 (centrala)
033/217-782
Faks: 033/217-783
www.kfbih.com

Izdavač:

"Privredna štampa" d.d. Sarajevo

Općinski sud
Sarajevo
UF/1-2219/05,
RB 1-3018
Identifikacioni broj
420088140005
Identifikacioni broj PDV
200088140005

Štampa: "BIROGRAF" Sarajevo,
Kasima efendije Dobrača 14
Besplatan primjerak

Mostar

Sastanak najvećih preduzeća FBiH

Predstavnici Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH, Centralne banke BiH (CBBH), Ureda visokog predstavnika (OHR) i privrednici iz FBiH održali su, 21. studenog, u Mostaru sastanak koji je sazvan s ciljem uravnoteženja uslova poslovanja, te povećanja konkurentnosti robe proizvedene u našoj zemlji

Domaći proizvođači složili su se da su najveći problemi bh. privrede previsoke carine na sirovine i repromaterijal, te previsoka porezna opterećenja za privredu.

Predsjednik P/GKFBiH Jago Lasić istaknuo je da su problemi bh. privrednika identični, naročito subjekata koji se suprotstavljaju konkurenciji izvana, iz zemalja čija je trgovina regulirana ugovorima o slobodnoj trgovini.

Generalni direktor Vispaka iz Visokog Džemal Čabaravdić, govoreći o iskustvu ove firme, kazao je da problem postoji sa Zakonom o akcizama koji tretira kafu.

"Imamo rješenje koje ne odgovara domaćim prerađivačima, te ne korespondira sa rješenjima u susjednim zemljama. Takvo rješenje u sebi ima žma-čehinski' odnos aktuelne vlasti prema domaćoj privredi", dodao je Čabaravdić, rekavši da su u FBiH na snazi neka zakonska rješenja koja graniče sa glupošću, a Jago Lasić je dodao da bi samo luđak investirao u Federaciju BiH.

"Imamo strašno skupu državu, najskuplju na svijetu. Samo proizvodnja stvara novu vrijednost, a proizvođača je sve manje. Ovdje upravljaju trgovački i uvozni lobiji", upozorio je zamjenik generalnog direktora Sarajevske pivare Goran Konforte.

Dok u Srbiji uvozna piva drže četiri posto tržišta, u turistički orijentiranoj Hrvatskoj 15 posto, u našoj zemlji čak 60 posto prodanog piva je iz uvoza, dodao je Konforte.

Predstavnici domaćih proizvođača kazali su da će zatražiti od nove izvršne vlasti da odmah počne raditi na rješavanju spomenutih problema, te da se za početak barem izjednače uvjeti poslovanja u FBiH i RS.

Predsjednik Lasić upozorio je i na mogući lančani rast cijena svih artikala, ako dođe do poskupljenja električne energije što se najavljuje početkom sljedeće godine.

"Ukoliko država ne napravi neki socijalni program, poskupljenje bi značilo ići grlom u jagode", dodao je Lasić.

Iako se učesnici sastanka nadaju da će vlasti u svojim programima više pažnje posvetiti problemima sa kojima se suočavaju privrednici iz cijele BiH, ovom nisu nazočili predstavnici Vlade FBiH, a bili su pozvani.

Izjednačiti uvjete gospodarenja u BiH

Opterećenja po osnovi poreza i doprinosa na plaće na području BiH nisu izjednačena, te dolazi do nelojalne konkurencije i neravnopravne tržišne utakmice, pa se uvjeti gospodarenja na području BiH trebaju izjednačiti, smatra predsjednik Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH Jago Lasić. Po njegovim riječima, opterećenja po osnovi poreza i doprinosa na neto plaću u Federaciji BiH su 68, 97 posto bez doprinosa za otklanjanje elementarnih nepogoda, a u Republici Srpskoj (RS) porezi i doprinosi na neto plaće su 52 posto, uz to što se u RS-u ista stopa primjenjuje i na izdatke za topli obrok i regres za godišnji odmor, a u Distriktu Brčko porez i doprinosi su 47,5 posto.

Da bi se ujednačilo poslovanje na teritoriju BiH, Lasić navodi kako je nužno da se sirovine, repromaterijali, investicijska oprema i rezervni dijelovi oslobode carinskih opterećenja, te da se uvedu kvote i kontingenti kao zaštita domaće proizvodnje i održavanja stabilnosti cijena.

Zaključci XVII sjednice

Na sjednici održanoj 27. listopada, u Mostaru, članovi Strukovne grupe trgovine tražili su da Privredna/Gospodarska komora FBiH stavi na dnevni red trgovinu i preko svojih tijela traži razrješenje problema za 2006. i naredne godine. Zaključke sa ove sjednice objavljujemo u cijelosti:

- Rezultati privatizacije nisu dali efekta, iako smo ih analizirali u svim do sad krugovima od početka do danas. Tražimo da se Komora založi za razrješenja nacionaliziranih objekata i osigura zaposlenost postojećih djelatnika u trgovinama koje još nisu privatizirane. Dio koji je u državnom vlasništvu odnosi se na nerazriješeno vlasništvo države i dijela onog što treba biti predmetom restitucije. Komora treba poticati donošenje i razrješenje neriješenih problema Zakonom o restituciji.

- Pozitivan je "usamljen" primjer privatizirane trgovine Merkur Mostar. Ostala je zatečena radna snaga, obnovljeni naslijeđeni objekti, izgrađeni novi i zaposleno još desetine novih radnika.

- Rezultati poslovanja neobrađeni za šest mjeseci ove godine ne pokazuju tendencije ka stabilizaciji gospodarstva. Kasnit će i mjere za otklanjanje problema koji koče razvoj trgovine.

- Analizom prikupljenih poreza u FBiH istaknuto je da treba da bude brži povrat PDV-a, kao i rješenje povrata strancima na granici.

- Traži se učinkovito uključivanje države kod dolaska stranih trgovačkih lanaca u BiH radi zaštite domaće proizvodnje i već zaposlenih.

- Molimo da se organizacije za kontrolu kvalitete kod uvoza i izvoza u cijeloj BiH kod pružanja svojih usluga drže dozvoljenih tarifa.

- Da se objave ovlaštene organizacije ili institucije u "Službenom glasniku BiH" i u "Službenim novinama FBiH".

- Traži se harmonizacija propisa u BiH za poreze i doprinose. Neujednačenost šteti trgovini kao grani, a i proračunu FBiH.

- Od graničnih službi traži se veća efikasnost u radu. Preduga su

čekanja na carinama i imamo visoke troškove tih čekanja.

- Prodor stranih trgovačkih lanaca stavlja domaću trgovinu u nezavidan položaj. Manje trgovine ne mogu se izboriti za niže cijene i opstanak na tržištu. Komora bi morala podsticati udruživanje domaće trgovine međusobno i sa proizvođačima. Pomoć se ogleda u programiranju razvoja trgovine i povezivanju sa domaćim proizvođačima, kako bi kupovali i prodavali kvalitetno domaće.

- Trgovina treba specijaliziranu poslovnu banku za naplatu potraživanja i kreditiranje. Pomak je u formiranju u Agenciji IGA.

- Trgovina osjeća potrebu za formiranjem agencije za osiguranje i otkup potraživanja. Ovo se nameće zbog visokih potraživanja od kupaca i primjene Zakona o PDV-u.

- Trgovina u konačnici plaća poreze, trošarine, carine, zapošljava veliki broj radnika. Prema podacima

za sedam mjeseci, u trgovini je radilo 54.918 radnika sa prosječnim neto osobnim dohotkom od 433,98 KM. Osobni dohoci u FBiH istovremeno su iznosili 601,50 KM za 389.949 radnika. Osobni dohoci u trgovini su među najnižim u FBiH i u 2006. godini.

- Trgovina puni proračun države, pa se i država mora pobrinuti da trgovina ima ozbiljan tretman u programiranju budućeg razvoja. Strategija razvoja forsira uvezno-izveznu komponentu, a zanemaruje domaće tržište.

- Traži se od Komore da se uključi u storniranje Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu vođenja trgovačkih knjiga. Pravilnikom se zahtijeva ručno vođenje i uvezivanje trgovačke knjige, pa je predloženo da se nađe rješenje za softver Trgovačke knjige u Ministarstvu trgovine i financija u FBiH, a ako treba, u troškovima će učestvovati i sama trgovina.

- Od Federalnog ministarstva za okoliš i turizam traži se izmjena osnovice za članarine turističkim zajednicama.

- Komora kao institucija je dosad opravdala povjerenje i članstvo bi trebalo biti obveza, kao u susjednim zemljama, jer je najbrži put razrješenja problema u gospodarstvu posredovanjem Komore.

D. BANDIĆ

Ovlaštene organizacije za kontrolu kvalitete

Na XVII sjednici Strukovne grupe trgovine primjedbe su bile na različite tarife kontrole kvaliteta u FBiH, RS i Brčko Distriktu.

Problem je i nepoznavanje tko sve ima ovlasti vršiti kontrolu kvaliteta u FBiH.

Gospodarska/Privredna komora FBiH stupila je u kontakt s Federalnim ministarstvom trgovine, koje je ovlašteno po Zakonu o kontroli kvaliteta određenih proizvoda pri uvozu i izvozu ("Službene novine FBiH", broj 21/97, članak 7., stavak 6.) donijeti Odluku o određivanju proizvoda za koje kontrolu kvaliteta

obavljaju poduzeća ovlaštena od Federalnog ministarstva trgovine ("Službene novine FBiH", broj 39/98).

Federalno ministarstvo trgovine ovlastilo je slijedeće kontrolne kuće:

1. "Biotehnički fakultet" Bihać
2. "Euroinspekt" d.o.o. Sarajevo, PJ "Real INSPEKT" Sarajevo H. Kreševljakovića broj 16
3. "Poljoprivredni fakultet" - Univerzitet u Sarajevu
4. "Agrokontrola" d.o.o. Orašje, 26. ulica broj 4
5. "Herkon" d.o.o. Mostar, Biskupa Čule

Održana XVII sjednica

Na XVII sjednici Strukovne grupe ugostiteljstva i turizma, održanoj 26. listopada, u Mostaru, raspravljalo se o niz zanimljivih tema. Traženo je da P/GKFBiH preko svojih tijela zahtijeva rješenje problema koji su već neko vrijeme prisutni u sektoru ugostiteljstva i turizma

Dubravka Bandić, savjetnik i koordinator ove strukovne grupe, istakla je da su podaci koje nudi statistika netočni, a na osnovu njih se donose prijedlozi i mjere. Prema tim podacima u prvoj polovici 2006. godine FBiH posjetilo je 167.304 turista, od toga domaćih 69.170, a stranih 98.134. Noćenja je bilo 381.376, od toga domaćih 145.223, a stranih 236.153. Najviše je bilo gostiju iz Hrvatske, zatim SiCG, Slovenije, Italije, Turske itd.

Promet u ugostiteljstvu za prvih šest mjeseci je iznosio 44.678.653 KM, a od toga je išlo na državna 11.251.643 KM, na privatna 25.078.160 KM i na mješovita preduzeća 8.348.850 KM.

Tijekom sjednice proizašli su zaključci:

- Traži se više točnosti kod statističkih podataka budući da ovakvi nemaju svrhe kad nisu u cijelosti

točni. Ne prijavljuje se niti broj turista ni broj noćenja. Inzistira se na povratu PDV-a za repromaterijal kojeg koriste za pripremu ugostiteljsko-turističke ponude strancima. Ali, na temelju čega tražiti povrat kad se gosti se prijavljuju?! Prijedlog je da se vrši veći pritisak na inspeksijsku kontrolu kod obveznika.

- Uvjeti poslovanja na razini BiH nisu ujednačeni, što stvara niz problema. Prvenstveno se to odnosi na poreze i doprinose na plaće zaposlenika koje su previsoke u odnosu na RS i Distrikt Brčko. Zbog toga mnogi poslodavci svoje firme odjavljuju iz FBiH i prijavljuju ih, primjerice, u Brčkom. Tako proračun ostaje bez sredstava, a, u protivnom, direktna posljedica bi bila i povećanje broja zaposlenih.

- Preispitati način na koji se plaća članarina turističkim zajednicama, da li je osnovica za izračun članarine korektna?

- Problem je isti i kod propisa kategorizacije ugostiteljsko-turističkih objekata. Nisu ujednačeni na razini BiH. To posebno zbunjuje strane tour-operatore kad vide različitost ponude naših turističkih proizvoda.

- Vizni režim je konstantna prepreka daljnjem razvoju turizma u BiH. Granične službe bi se trebale bolje organizirati u smislu da se smanji broj vraćanja autobusa zbog nepotrebnih nesporazuma vezano za potrebne pečate i slično. Da se pojednostavi postupak dobivanja vize na samom graničnom prijelazu. Ali, kako organizirati graničnu službu na pravi način ako nema pravovaljanih podataka o ulasku gostiju u zemlju i njihovoj strukturi?

U ovoj djelatnosti su svi problemi uvezani, svaki povlači za sobom sljedeći. Nužno je da se počnu rješavati što prije.

Ugostiteljstvo i turizam pune proračun države, aktiviraju i druge grane gospodarstva i zapošljavaju veliki broj ljudi. Zato bi se država trebala pobrinuti da ove grane budu tretirane kao razvojne, te da dobiju ozbiljniji tretman u budućnosti.

D. LOVRIĆ

6. "Tehninspekt" d.o.o. Sarajevo, H. Kreševljakovića broj 18

7. "Cargo Control" d.o.o. Sarajevo, H. Kreševljakovića

8. "Eroinspekt" d.o.o. Ljubuški, Stjepana Radića broj 33/II

9. "Atomic" d.o.o. Bihać, Ozimice II. B8-D2

10. "Popovo" Doljani bb

11. "Poljoprivredni institut" Sarajevo, Ilidža, Butmirska cesta broj 40

12. "Zavod za zdravstvenu zaštitu" Mostar, M. Tita broj 53

13. "Agronomski institut sveučilišta u Mostaru", Mostar, Biskupa Čule broj 10

14. "Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona", Seadbega Kulovića broj 6

15. "Silvatica inspect" d.o.o. Sarajevo, A. Šaćirbegovića broj 128

16. IGT Sarajevo, Gradačačka broj 142

17. "Mlinpek" d.d. Bugojno, Gornjevakuška broj 35

18. "Euro-Pak" d.o.o. Bugojno

19. "Hercegovinainspekt" d.o.o. Mostar, Rodoč bb

20. "Klas" d.d. Sarajevo, Paromlinska broj 43

21. "Inspekt RGH" d.d. Sarajevo, H. Kreševljakovića broj 18

22. "Mašinski fakultet" Sarajevo, Vilsonovo šetalište broj 9

23. "RMK Inženjering" d.o.o. Zenica, Zmaja od Bosne bb

24. "Zavod za javno zdravstvo FBiH" Sarajevo, Titova broj 9

25. "Rose Wood" d.o.o. Gornji Vakuf - Uskoplje, Batuški luk bb

26. "Metalurški institut Kemal Kapetanović" Zenica, Travnička cesta broj 73

27. "Bosnainspekt" d.d. Sarajevo,

H. Kreševljakovića broj 18

28. "Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo" Sarajevo, dr Mustafe Pintola broj 1/III - Ilidža

29. Kantonalni zavod za javno zdravstvo Zenica

30. "Promtex" d.o.o. Mostar

31. "Vitex" d.o.o. Visoko

Odluku o visini i načinu plaćanja naknada za pokriće troškova kontrole kvaliteta određenih proizvoda pri uvozu i izvozu objavila je Vlada FBiH ("Službene novine FBiH", broj 24/98) s kasnije manjim dopunama, a plaćanje je na račun budžeta FBiH.

Troškovi kontrole moraju se ujednačiti na nivou cijele BiH, jer je jedino tako moguće imati iste uvjete gospodarenja na prostoru BiH.

D. BANDIĆ

Dokle ćemo koristiti prljava goriva?

BiH je jedna od rijetkih zemalja u Evropi u kojoj je još dozvoljeno prodavati i koristiti u automobilima benzin sa sadržajem olova

U Sarajevu je, 06. novembra, u organizaciji Regionalnog centra za okoliš za BiH (REC), održan okrugli sto "Mogućnosti reduciranja korištenja goriva sa olovom u BiH", na kojem je učestvovala grupa stručnjaka raznih profila iz zemlje i inozemstva.

Predstavljeno je "Partnerstvo za čista goriva i vozila" koje je osnovano na Svjetskom samitu o održivom razvoju (WSSD) septembra 2002. godine. Ono bi trebalo da pomogne zemljama u razvoju da razviju akcione planove za dovršavanje globalne eliminacije olovnog benzina i počnu sa prestankom korištenja sumpora u dizel i benzinskim gorivima, u skladu sa usvajanjem standarda za čistija vozila. Kao rezultat rada ovog "Partnerstva" lansirana je globalna kampanja o prestanku korištenja olova u svijetu do 2008. godine, promovirano je smanjenje sumpora u gorivima sa krajnjim ciljem postizanja 50 ppm ili niže, te zacrtane čistije tehnologije za vozila (sa katalitičkim konvertorima - "katalizatorima") itd. Sva ova nastojanja su uzrokovana potrebom da se smanji negativan utjecaj zagađene okoline na zdravlje ljudi, jer je štetan utjecaj gasova nastalih sagorijevanjem u automobilskim i drugim SUS motorima odavno potvrđen.

Prema istraživanjima:

- gotovo pola svjetske populacije živi u gradovima,
- svakoga dana oko 1,5 milijardi stanovnika u urbanim sredinama udiše zrak koji ne zadovoljava ekološke standarde,
- preko 800.000 smrtnih slučajeva godišnje je direktna posljedica zagađenog zraka u urbanim sredinama u svijetu,
- više od 70% smrti uzrokovanih zagađenjem zraka dešava se u zemljama u razvoju,
- zdravstveni troškovi zbog zagađenja zraka u urbanim sredinama u svijetu procjenjuju se na jednu milijardu američkih dolara godišnje,

- u zemljama u razvoju, zdravstvene posljedice zagađenja zraka uzimaju između pet i 20% GDP-a,

- zagađenje zraka u urbanim sredinama se, uglavnom, pripisuje industrijskim emisijama i emisijama uzrokovanim transportom,

- olovni benzin odgovoran je za oko 90% emisija olova u zrak u urbanim sredinama,

- cestovni transport je odgovoran za 1/5 do 1/4 svih emisija CO₂ na globalnom nivou.

Zato predstoji potpuna eliminacija olova iz goriva širom svijeta. U Evropi je ogroman broj zemalja to već uradio. Ostale su Srbija, Makedonija i, na žalost, BiH, gdje se još koristi olovni benzin. Analize u nekim zemljama (npr. Mađarskoj) su pokazale da je opadanje olova u krvi kod stanovništva direktno vezano za smanjenje nivoa olova u benzinu.

Izbacivanje olova iz upotrebe bi trebalo uključiti:

- uklanjanje olova iz goriva što je prije moguće,
- uvođenje nacionalne regulative o zabrani korištenja olovnih goriva,
- unaprijeđen monitoring - bolja kontrola kvaliteta goriva,
- informativne kampanje za bolje razumijevanje potrebe prestanka korištenja goriva sa olovom i mogućnost korištenja bezolovnog benzina,
- uspostavljanje programa za obnovu voznog parka, unapređenje regulative za uvoz vozila, te stimuliranje odustajanja od starih vozila.

Slične mjere treba poduzeti i radi reduciranja sadržaja sumpora u gorivima:

- podizanje svijesti javnosti o koristi čistijih goriva uključujući posebno svijest onih koji donose odluke,
- osposobljavanje kvalitetnih certificiranih laboratorija za kontrolu, uključujući i mobilne laboratorije,
- uvođenje većih naknada za "prljava" vozila u odnosu na "čista",

- implementacija nacionalnih planova za postepenu redukciju sumpora u gorivima,

- uvođenje fiskalnih podsticaja i slično.

Bitna su dva zaključka konferencije "Partnerstva za čista goriva i vozila" koja se svode na to da:

- postoji potreba za koordiniranim nacionalnim i regionalnim aktivnostima na poboljšanju kvaliteta goriva u cilju redukcije emisije iz vozila i

- pitanje kvaliteta goriva i vozila, kao i javnog transporta trebaju biti integrirana u nacionalne i lokalne ekološke planove kao i planove održivog razvoja.

Na okruglom stolu je Federalni meteorološki institut predstavio opsežnu analizu kvaliteta zraka u bh. gradovima iz koje je očigledan negativan utjecaj korištenja nekvalitetnih i prljavih goriva na kvalitet zraka i posredno na zdravlje ljudi.

Predstavljeno je stanje u BiH vezano za "čista" goriva i vozila, važeću zakonsku regulativu i njeno poređenje sa regulativom EU, planovi za usvajanje nove regulative ili izmjenu postojeće, planovi i mogućnosti smanjenja korištenja i izbacivanja iz upotrebe goriva sa olovom uz moguće različite opcije i slično.

Ocijenjeno je da se BiH mora hitno priključiti razvijenom svijetu, a mogući koraci ka čistijim gorivima i vozilima mogli bi biti:

- zabrana korištenja olova u benzinu,
- inicijativa za "čista" goriva i planovi za korištenje goriva sa manje sumpora,
- inicijativa za "čistija" vozila - obnavljanje voznog parka,
- poboljšanje sistema kontrole ispravnosti vozila i njihovog održavanja,
- podizanje svijesti o štetnom utjecaju produkata sagorijevanja nekvalitetnih i "nečistih" goriva na zdravlje ljudi i slično.

U navedenim nastojanjima realno je očekivati i ozbiljnu pomoć EU, pa i cijele međunarodne zajednice.

(Više informacija na:

www.unep.org/pcf i na

www.rec.org/rec/programs/pcf/)

F. ĐIKIĆ

Usvojen Plan zaštite okoliša

Skupština Kantona Sarajevo usvojila je Plan zaštite okoliša za Kanton Sarajevo, 01. septembra

Kanton Sarajevo je krajem 2004. godine pokrenuo inicijativu za izradu Kantonalnog akcionog plana za zaštitu okoliša - KEAP-a, a Vlada Kantona donijela Zaključak kojim nalaže Ministarstvu prostornog uređenja i zaštite okoliša da pristupi izradi Kantonalnog akcionog plana za zaštitu okoliša.

KEAP predstavlja novi oblik akcionog plana zaštite okoliša, koji tretira kanton kao prostorno-administrativnu jedinicu i njegova izrada je bazirana na međunarodnim i domaćim iskustvima, te metodologiji za izradu Nacionalnog akcionog plana za zaštitu okoliša (NEAP) i Lokalnog ekološkog akcionog plana (LEAP).

Izrada KEAP-a iskorištena je kao mogućnost da se predloži uspostava organizacionih i ekonomskih temelja koji će omogućiti provedbu načela održivog razvoja.

Uspostavljeni ciljevi izrade KEAP-a su:

- * Identificiranje najvažnijih prirodnih resursa na koje se Kanton Sarajevo može dugoročno osloniti u svom ekonomskom razvoju;

- * Jačanje kapaciteta kantonalnih organa vlasti u upravljanju okolišnim problemima;

- * Integriranje politike zaštite okoliša u sve sektorske politike;

- * Podizanje nivoa svijesti i odgovornosti javnosti o zaštiti okoliša;

- * Jačanje učešća javnosti u rješavanju okolišnih problema;

- * Razvijanje javne svijesti o vrijednosti okoliša i prirodnih resursa;

- * Pобољшanje transparentnosti i kvaliteta procesa donošenja odluka o okolišu.

Izrada ovog dokumenta trajala je 12 mjeseci, a povjerena je Regionalnom centru za okoliš za Bosnu i Hercegovinu (REC BiH), nakon provedene zakonske procedure o izboru najpovoljnijeg ponuđača. Proces izrade organiziran je na demokra-

tskim principima, uz transparentan pristup svim informacijama, kao i uključenje svih relevantnih sudionika u Kantonu Sarajevo, a zasnovan je na slijedećim načelima:

- * Načelo održivog razvoja;

- * Načelo multidisciplinarnog pristupa;

- * Načelo partnerstva;

- * Načelo podijeljene odgovornosti;

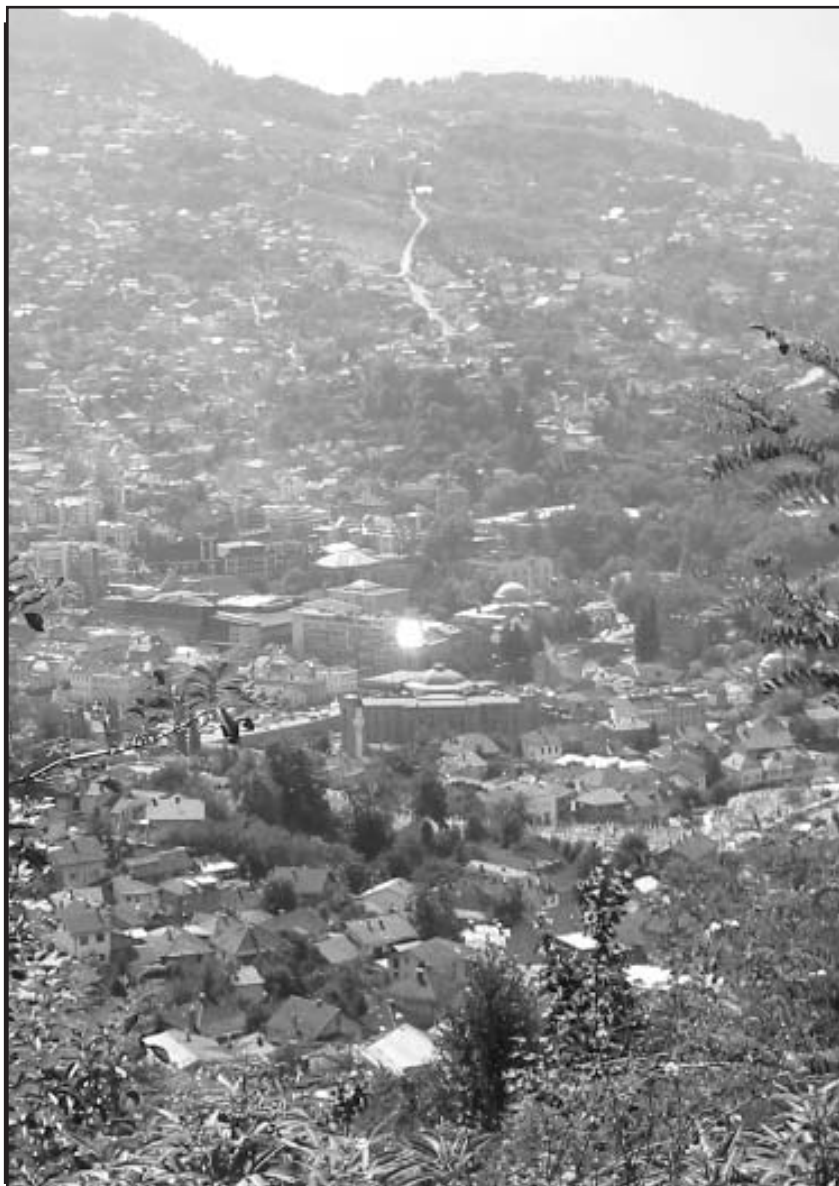
- * Načelo transparentnosti i uključivanja javnosti.

Kantonalni plan zaštite okoliša je zasnovan na obimnoj stručno-analitičkoj dokumentaciji, kao i rezultatima anketiranja institucija i građana u Kantonu Sarajevo.

Doprinos u izradi ovog dokumenta, naročito u segmentu Privreda i okoliš, dale su i Privredna komora Kantona Sarajevo i Privredna/Gospodarska komora FBiH.

Više informacija o ovom dokumentu može se dobiti u Ministarstvu prostornog uređenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo ili Regionalnom centru za okoliš za BiH.

N. ŠEHIĆ - MUŠIĆ

U Neumu

Održana Konferencija kvaliteta BiH

U organizaciji Asocijacije za kvalitet u BiH i Vanjskotrgovinske komore BiH, u Neumu je, od 16. do 18. novembra, održana Konferencija kvaliteta BiH, pod motom "Sa kvalitetom ka evropskim integracijama"

Cilj Konferencije je bio da se učesnici upoznaju sa postojećim stanjem realizacije projekata kvaliteta u BiH; razmijene iskustva u ovoj oblasti; predstave svjetske i evropske trendove kvaliteta i uspostave saradnju između pojedinaca, preduzeća, organizacija i institucija iz BiH.

U uvodnom izlaganju pod nazivom "Kvalitet juče, danas, sutra", mr Mičo Jančev, predsjednik Organizacionog odbora, predstavljajući hronološki slijed nastanka i uvođenja u praksu standarda kvaliteta, istakao je da "Pokret za kvalitet u svijetu predstavlja dio napora svjetskog i evropskog biznisa da se prilagodi promjenama na tržištu. Pri tome se neprestano naglašava da je kvalitet ključ konkurentnosti na otvorenom tržištu, te da će on postati fundamentalni način vođenja svakog biznisa, bilo gdje na zemljinoj kugli. Razvija se nova strategija postavljena na novim temeljima: svaka institucija, a ne samo biznis, moraće se upore-

đivati sa standardima uspostavljenim od industrijskih lidera...

Zato se i govori o izgradnji kulture kvaliteta u nekoj sredini, u kojoj će poboljšanje kvaliteta na kreativan način zasigurno dovesti do smanjenja troškova i povećanja produktivnosti."

Konferencija je zamišljena i kao mjesto na kojem će menadžeri najuspješnijih kompanija i organizacija, na polju kvaliteta u BiH, prezentirati rezultate iz prakse, odnosno realizirane projekte.

Direktor uglednog privrednog subjekta ASA Prevent Group Nihad Imamović sa saradnicima predstavio je ovu kompaniju od organizacione postavke i uloge svojih članica, proizvodnog programa, do uspostave sistema kvaliteta, kao i sertifikata za sistem kvaliteta, akcentirajući pri tom značajne prednosti postojećeg sistema. Navedeno je da su u procesu implementiranja i metodologije 20 Ključeva i Six Sigma, s ciljem neprekidnog unapređenja poslovanja Asa Prevent Group.

"Neka iskustva sa Projekta razvoja, primjene i certificiranja Integriranog sistema upravljanja kvalitetom, okolinom, zdravljem i sigurnosti na radu u Energoinvest d.d. Sarajevo" predstavio je Mirsad Begić, zamjenik direktora. Konačni rezultati - izlazi Projekta, kako je rekao, ukazuju na to da je, i u složenoj organizaciji, koja radi i posluje u otežanim uslovima i na zahtjevnom tržištu, moguće izgraditi i efektivno održavati predstavljeni Integrirani sistem upravljanja. Naravno, za to je potreban efikasan timski rad, ali i puna opredijeljenost top-menadžmenta.

Direktor Pobjede iz Tešnja Kasim Kotorić predstavio je razvojni put kompanije, uključujući i realizaciju projekta kvaliteta. Samo

uporni rad i strpljivost, te stalne obuke, mogu dovesti do cilja, riječi su Kotorića.

Zapažene prezentacije imali su i predstavnici kompanija: "Inspekt RGH" d.d. Sarajevo - Kontrola kvaliteta i količina robe; Husein Galijašević, predstavnik firme Belif - Iskustva u identifikaciji zahtjeva za kvalitet proizvoda preko standarda i propisa, kao i mnogi drugi.

Predstavnik EBRD-a Zihnija Hasović, direktor programa za BiH, prezentirao je programe podrške kompanijama koji se fokusiraju na pomoć i unapređenje upravljačkih vještina u malim, srednjim i velikim firmama: TAM - Poslovni zaokret i BAS - Usluge poslovnog savjetovanja. TAM/ BAS Projektima upravlja Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRB), a u BiH je, u okviru TAM Programa, završeno 10 projekata do 2002. godine, sedam projekata je u procesu, tri su u fazi traženja donatora. U okviru BAS aktivnosti, za subvencije je odobreno

1,41 milion eura za 286 projekata sa 272 kompanije, od čega su uspješno okončana 232 projekta.

Menadžeri-učesnici Konferencije pokrenuli su Inicijativu za formiranje Sekcije menadžera BiH u okviru Asocijacije za kvalitet u BiH, s ciljem "da daju svoj doprinos u prevazilaženju određenih problema i zabluda kada su u pitanju sistemi upravljanja kvalitetom. Polazna je pretpostavka da je uspješno vođenje organizacije rezultat uvođenja i održavanja sistema upravljanja, koji obezbjeđuje stalno poboljšanje poslovanja, uz poštivanje potreba svih zainteresiranih strana. U prvi plan izbija funkcija menadžmenta, jer kvalitet nije više briga samo kontrolora i tehničkog osoblja, već postaje osnovni zadatak i odgovornost vrhunskog rukovodstva svake firme, jer se kvalitet proizvoda i usluga može poboljšavati samo razvojem kvaliteta cjelokupnog poslovanja. Stoga se izlaz iz postojeće situacije može naći samo uz pomoć menadžmenta koji je sposoban da pokrene proces povezivanja teorije i prakse uspostavljanjem cjelovitog upravljanja kvalitetom (TQM), u svojoj sredini.

Na putu ka izvrsnosti treba ići korak za korakom, uz puno poštivanje i dosljednu primjenu svih relevantnih načela, principa, standarda i zahtjeva koji važe u svijetu.

Na ovaj način daje se neposredan doprinos u realizaciji jedne od glavnih poruka Evropske vizije: Potrebno je da privrednici poboljšaju svoje menadžerske sposobnosti, dok javna administracija mora omogućiti stvaranje ambijenta pogodnog za podršku održivog razvoja."

Mr Nafija ŠEHIĆ - MUŠIĆ

Trend porasta

Direktne strane investicije u BiH tri milijarde KM

BiH je primila više od tri milijarde KM direktnih stranih investicija, a godišnji priliv tih investicija ima nagli trend porasta, od 117 miliona KM 1998., do 823 miliona KM u 2005. godini, saopćeno je iz Vijeća stranih investitora BiH (FIC).

Predsjednik Upravnog odbora FIC-a Mark Davidson je rekao kako je cilj FIC-a da predstavi jedinstven glas za poslovne reforme u BiH, te istovremeno uspostavi mrežu za razmjenu informacija i iskustava u vezi s direktnim stranim investicijama u regionu.

Prema mišljenjima članova FIC-a, glavne prepreke za investiranje u BiH uključuju komplikovane procedure izdavanja dozvola, nedovoljno integrirano tržište, opterećujuće porezne stope, neefikasno provođenje imovinskih zakona, loše upravljanje budžetima institucija vlasti i opće slabosti u vještinama poslovnog upravljanja.

Sve navedeno bit će posebno obrađeno u prvoj bijeloj knjizi koja će biti objavljena početkom 2007. godine.

Neujednačen regionalni ekonomski oporavak

Tri najbogatija područja u BiH

Najbogatija područja u BiH su Sarajevski i Hercegovačko-neretvanski kanton, te Banjalučka regija. Podaci o visini plaća, vrijednosti izvoza i zaposlenim pokazuju kako ona imaju bolji ekonomski oporavak od ostatka zemlje. Prosječne su plaće u Sarajevu 388 eura, Mostaru 338 eura, dok ostali kantoni i regije imaju prosjek plaća ispod 300 eura.

U Sarajevu, Banjoj Luci i dijelom Mostaru nalaze se državne institucije, entitetske institucije, te strana predstavništva u kojima zaposleni imaju redovite i iznadprosječne plaće.

Statistički prosjek Sarajeva, Banje Luke i Mostara popravljaju i trgovački lanci koji su sagradili svoje trgovine, te sjedišta javnih poduzeća u tim gradovima. Tuzlanski kanton ima znatno veći izvoz od Kantona Sarajevo, ali upravo priliv novca za administraciju "spasava" Sarajevo u konačnom statističkom prosjeku.

Zbog softverskog piratstva

BiH izgubila 13 miliona dolara

Stopa softverskog piratstva u BiH u 2005. godini bila je 69 posto, a šteta koju je zbog toga direktno pretrpio informaciono-tehnološki sektor u BiH procijenjena je na 13 miliona dolara, izjavio je Džemil Sabrihafizović, savjetnik najznačajnijeg svjetskog udruženja proizvođača softvera Business Software Alliance (BSA) za BiH.

Najavio je da će ovih dana na adrese 3.000 kompanija u BiH biti upućeno pismo sa ukazivanjem na direktne rizike kojima se izlažu ako nisu licencirali svoje softverske programe.

"Prema istraživanjima koja su vršena proteklih godina, kada bi se stopa nezakonitog korištenja softvera smanjila samo za deset posto, to bi rezultiralo povećanjem poreznih prihoda iz sektora informatičkih tehnologija za 14 miliona dolara godišnje", kazao je Sabrihafizović.

BSA kao organizacija koja okuplja najznačajnije svjetske proizvođače softvera, djelujući na suzbijanju softverskog piratstva, ostvaruje značajnu saradnju sa tužilaštvima, sudovima, policijom, inspekcijama i drugim institucijama i službama u čijoj nadležnosti je primjena zakona u ovoj oblasti, a sve u cilju zaštite autorskog prava.

Seminar

Specifičnost ulaska na rusko tržište namještaja

Uzimajući u obzir da je drvna industrija izvezno orijentirana grana i da se u posljednje vrijeme povećava izvoz namještaja, realno je tražiti nove mogućnosti i nova tržišta za izvoz.

Seminar o specifičnosti ulaska na rusko tržište namještaja održan je u organizaciji Klastera drvoprerađivačke i šumarstva regije centralna BiH radna grupa marketing, 7. novembra, u Sarajevu.

Uvodničar na seminaru je bio Reiner Kropp, vrsni poznavalac uvjeta i mogućnosti plasmana proizvoda na rusko tržište, koga je angažirao INNOTECH iz Berlina, rekavši da je rusko tržište veliko i da ima mogućnosti za izvoz bh. proizvoda.

Kropp je dao osnovne naznake koje prate proizvođača da bi izvezio, a to su: pretpostavka da ima interesantan proizvod za izvoz; da odredi ciljnu grupu kupaca za svoj proizvod i način distribucije.

Nakon izlaganja i diskusije prisutnih zaključeno je da se rusko tržište ništa ne razlikuje od ostalih osim nekih specifičnosti koje ga prate: visoke carine na proizvode namještaja iz BiH, nesigurnost naplate i veliki troškovi transporta proizvoda

Navedene tri stavke su bitne za naše proizvođače i trebat će vremena da se one premoste, pogotovo se to odnosi na carinsku tarifu. Nadležna ministarstva zajedno sa privrednim komorama angažirat će se u rješavanju tog problema, a kao prvo staviti na dnevni red sastanka mješovitog komiteta BiH - Ruska Federacija. Š. A.

Međunarodna poslovna konferencija

Povećanje izvoza proizvoda od drveta

Prva međunarodna poslovna konferencija proizvođača proizvoda od drveta, agenata prodaje i potencijalnih trgovaca iz EU održana je u Sarajevu, 16 i 17. novembra, u organizaciji USAID CCA - klaster prerade drveta i šumarstva i StrikConsulting kompanije kao implementatora ovog projekta.

Za sektor drvne industrije važan je ovaj projekat razvoja internacionalne mreže trgovačkih-agentskih kompanija koje će otvoriti nove puteve pristupa tržištu EU i obezbijediti izvoz finalnih proizvoda.

Predstavnici agentskih kompanija (Holandija, Njemačka, Italija, SAD, Francuska) detaljno su predstavili tržište zemalja iz kojih dolaze, sa detaljnim uvjetima svakog tržišta, problemima sa kojima će se susretati proizvođači, kao i velikom pomoći prodaje agentskom mrežom.

Š. A.

Hercegbosanskim šumama

Zlatna nagrada za kvalitetu

Šumsko privredno društvo Hercegbosanske šume Kupres dobilo je veliko priznanje pod nazivom Evropska zlatna nagrada za kvalitetu i trgovački ugled.

Nagradu dodjeljuje Međunarodna selekcijska komisija udruženja za upravljanje i savjetovanje iz Francuske i Otherways - Međunarodno udruženje za istraživanje i stručne savjetnike sastavljeno od grupe firmi i priznatih profesionalaca, javlja Fena.

Preduzeće Hercegbosanske šume Kupres izabrano je zbog iznimnog brenda i kvaliteta usluga, posebno visokog kvaliteta usluga prema kupcima, što je doprinijelo razvoju međunarodne trgovine gdje je firmin kapacitet za inovacije omogućio njeno postavljanje na vodeće mjesto izuzetne i jedinstvene vodeće korporacije.

Evropska zlatna nagrada za kvalitetu i trgovački ugled ovom preduzeću bit će dodijeljena 29. januara sljedeće godine u Berlinu.

Grupacija šumarstva i drvne industrije

Radna posjeta Rafineriji ulja Modriča

Članice Grupacije šumarstva i drvne industrije Privredne/Gospodarske komore FBiH posjetile su Rafineriju ulja u Modriči, krajem novembra.

Cilj je bio da se upoznaju s proizvodnim programom, kao i mogućnostima buduće suradnje članica ove Grupacije sa Rafinerijom ulja u Modriči.

Svjedoci smo poplave tržišta proizvodima iz drugih zemalja. Ovo je bio jedan od načina da se bolje upoznaju domaći proizvođači i na taj način razvijaju privredu BiH.

Š. A.

Centrotrans-Eurolines

Priznanje za poslovanje

Certifikacijska kuća DQS obavila je 31. oktobra nadzorni audit u Centrotrans-Eurolinesu i ustanovila da je kompanija značajno napredovala u razvoju ISO standarda i korištenju ISO procedura, te da kao sistem može biti uzor za područje cijele jugoistočne Evrope, saopćeno je iz Centrotrans-Eurolinesa.

Kompanija je dobila certifikat o korištenju ISO standarda prije godinu, a audit je ohrabrio uposlenike da nastave pozitivnim putem ka Evropi i pružanjem još kvalitetnijih usluga svojim korisnicima.

Željeznice FBiH

Povećani prihodi za 18 posto

Željeznice Federacije BiH za devet mjeseci ove godine povećale su prihode od prijevoza za 18 posto. U tom periodu prevezeno je 297.000 putnika, što je 19 posto više u poređenju sa devet mjeseci prošle godine.

Od toga, 264.000 putnika prevezeno je u unutrašnjem saobraćaju, a 33.000 na međunarodnim linijama prema Pločama, Budimpešti i Zagrebu. Broj putnika svake se godine povećava za 10 do 15 posto, a ove godine u Željeznicama FBiH očekuju povećanje putničkog prijevoza 20 posto.

U teretnom saobraćaju za devet mjeseci ove godine prevezeno je oko pet miliona tona robe, što je u nivou prošlogodišnjeg obima teretnog prijevoza.

I ove godine

Nema napretka u suočavanju i borbi s korupcijom

Prema ovogodišnjem globalnom indeksu percepcije korupcije (CPI) Transparency International (TI), u BiH nije zabilježen napredak u suočavanju i borbi s korupcijom

Zauzevši 93 - 98. poziciju na globalnoj listi, BiH je u protekle tri godine bilježila konstantan pad na ljestvici CPI, dospjevši do ocjene 2,9 i dijeleći 88. do 96. mjesta i na taj način svrstavši se među najkorumpiranije i najnerazvijenije zemlje Evrope, saopćio je Transparency International (TI) BiH.

Ove godine BiH dijeli 93. do 98. poziciju zajedno sa Argentinom, Armenijom, Eritrejom, Sirijom i Tanzanijom, zadržavajući ocjenu 2,9, što ukazuje na to da je pad na listi isključivo nominalan uzrokovan većim brojem zemalja koje su ove godine obuhvaćene CPI.

"Iako je pad na ljestvici ove godine konačno zaustavljen, rezultat ovogodišnjeg CPI je razočaravajući, a ključni uzrok je, prije svega, nepostojanje političke volje vlasti BiH za borbu protiv korupcije", istakao je predsjedavajući odbora direktora TI BiH i član Međunarodnog odbora direktora TI Boris Divjak.

Prema njegovim riječima, bez jasno izražene volje vlasti, sadržane u provo-

grupa na vlast. Iz godine u godinu, prema svim relevantnim istraživanjima, političke partije predstavljaju najkorumpiraniji segment društva, koje iz državnih kompanija i kroz zloupotrebe procesa privatizacije i

BiH zaostaje za zemljama u okruženju

Poređenje sa zemljama regiona pokazuje da BiH zaostaje i za zemljama najbližeg okruženja. Hrvatska je ove godine na 69. poziciji sa istom ocjenom kao prošle godine 3,4, dok Srbija iz godine u godinu bilježi konstantan rast, pa je tako ove godine prestigla BiH i nalazi se na 90. mjestu sa ocjenom 3,0 što predstavlja osjetan rast.

Ovogodišnji CPI Transparency International, najreprezentativnije svjetsko istraživanje o korupciji, obuhvatio je 163 države, a BiH po četvrti put. Indeks rangira države od one sa najmanjim stepenom korupcije do zemalja u kojim je korupcija najprisutnija, na osnovu ocjene koju dobije određena država. Ocjene se kreću od deset bez korupcije do 0 apsolutno korumpirana zemlja, a na osnovu relevantnih istraživanja od kojih se sastoji indeks.

divoj, sveobuhvatnoj, državnoj strategiji borbe protiv korupcije, uskoro ćemo se naći na samom začelju tabele.

Istraživanja koja su vršena u proteklom periodu ukazuju na to da je najveća prepreka za borbu protiv korupcije prisustvo korupcije u samom vrhu vlasti, te izraženo prisustvo efekta "zarobljene države", odnosno neprimjerenog uticaja moćnih oligarhija i kriminalnih

dalje izvlače enormne svote ilegalno stečenih sredstava.

Tužilaštvo i pravosuđe u BiH, pored provedene reforme, nisu pokazali značajnije rezultate u procesuiranju korupcije i, zajedno sa policijskim strukturama i agencijama za provođenje zakona, koje su u znatno većoj mjeri eksponenti interesa političkih partija nego institucije čiji je rad utemeljen u zakonu, predstavljaju sastavni dio problema.

"Investment kompakt"

Balkanu ističe vrijeme za privlačenje investicija

Jugoistočna Evropa će morati da poboljša borbu protiv korupcije, potakne konkurenciju i ojača regionalnu privrednu saradnju ako želi da privuče više kvalitetnih stranih investicija, zaključili su u najnovijem zajedničkom Izvještaju Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) i Pakt za stabilnost jugoistočne Evrope.

U Izvještaju, objavljenom pod naslovom "Investment kompakt", OECD i Pakt za stabilnost upozoravaju na to da regionu jugoistočne Evrope polako ističe vrijeme za ostvarenje punog potencijala za privlačenje investicija.

Bez daljnjih reformi region bi mogao brzo da bude marginaliziran konkurencijom zemalja iz Srednje i istočne Evrope, koje se sve više oslanjaju na sektore s više kapitala i više vrsta tehnologije, kao i zemalja Azije i Afrike, koje imaju jeftiniju radnu snagu.

Na jugoistoku Evrope ostvaren je suštinski napredak u liberalizaciji trgovinskog režima i smanjenju poreznih stopa

za korporacije, koje su sada između devet i 20 posto, saopćio je Pakt za stabilnost.

Privredni rast i reforme nisu smanjile stopu nezaposlenosti u regionu, koja je na zapadnom Balkanu, u prosjeku, iznad 20 posto. Direktno strane investicije su "teško zavisne" od privatizacije. Čak 90 posto prihoda koncentrirano je u Srbiji, Rumuniji, Bugarskoj i Hrvatskoj.

Ulazak u članstvo EU je pomogao reformskom procesu u Bugarskoj i Rumuniji, koje predvode region u primjeni politike investicija i konkurencije.

Svaka bi zemlja mogla da učini više i u domenima koji nisu vezani direktno za članstvo u EU, kao što su reforma sistema regulacije, porezni sistem i "ljudski kapital".

Javno upravljanje bi moglo biti poboljšano, a zakoni o borbi protiv korupcije morali bi da budu bolje primjenjivani zato što je dosadašnja praksa pokazala da je bilo preamalo istrage, optužnica i presuda za prekršaje iz te oblasti.

Smanjena je korupcija u poreznom i carinskom sistemu zahvaljujući jasnijoj administrativnoj proceduri, ali i dalje postoji sukob interesa kod državnih službenika, prije svega, kada su u pitanju tenderi za javne nabavke.

BiH hitno potrebna strategija o malim i srednjim preduzećima

Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH je organizovalo sastanak sa Evropskom komisijom i Organizacijom za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) radi procjene napretka u sprovođenju Povelje o malim i srednjim preduzećima, saopštila je Delegacija EC u BiH

Na Samitu o zapadnom Balkanu, koji je održan 2003. godine u Solunu, BiH se pridružila grupi od 35 evropskih zemalja koje sprovode Evropsku povelju o malim i srednjim preduzećima. Ovaj proces je zamišljen kao pomoć zemljama u razvijanju boljeg poslovnog okruženja za mala preduzeća.

Važno je da se minimalna infrastruktura za politiku malih i srednjih preduzeća sada razvija na državnom nivou.

Poboljšanja za Evropsku povelju o malim i srednjim preduzećima su predviđena u deset oblasti: obrazovanje i obuka u poduzetništvu, jeftinije i brže otpočinjanje poslova, bolje zakonodavstvo i regulative, dostupnost vještina, poboljšanje on-line

pristupa, veće koristi od jedinstvenog tržišta, oporezivanje i finansijska pitanja, jačanje tehnoloških kapaciteta malih preduzeća, uspješni modeli elektronskog poslovanja i vrhunska poslovna podrška, te razvoj jačeg i efikasnijeg predstavljanja malih preduzeća u EU i na nacionalnom nivou.

U saopćenju se navodi da je BiH napravila dobre početne korake u raznim pitanjima politike, uključujući nedavne značajne legislativne i regulatorne promjene kojima se poboljšao jedinstveni ekonomski prostor u BiH, pojednostavljujući i poboljšavajući poslovno okruženje, te reformišući poreski sistem. Međutim, realizacija ide sporo i nedosljedno se primjenjuje.

Ako se hitno ne preduzmu određene aktivnosti, postoji realan rizik

da će BiH zaostajati za drugim zemljama zapadnog Balkana u ovim oblastima, što će utjecati na konkurentnost sektora malih i srednjih preduzeća u trenutku kada se zemlja otvara za međuregionalnu trgovinu.

EC je na sastanku pozdravila razvoj nacionalne Strategije za mala i srednja preduzeća i pozvala na njeno brzo usvajanje i sprovođenje.

Pozivamo na brzo donošenje svog zakonodavstva i zakonskih akata neophodnih da bi se uspostavio brz, jednostavan i u potpunosti ujednačen sistem za registraciju preduzeća. Zabrinuti smo da nedostatak nacionalne strategije, koja je, također, identifikovana u kratkoročnim prioritetima Evropskog partnerstva 2006 - 2008. u BiH, može dovesti do toga da zemlja ne bude u mogućnosti da iskoristi ovu dimenziju Solunske agende, navodi se u saopćenju EC.

Neusvajanje ove strategije može dovesti do toga da BiH više ne bude u mogućnosti da ostvari svoju ulogu u Evropskoj povelji za mala i srednja preduzeća.

Za devet mjeseci

BiH posjetilo oko 375.000 turista

Prema podacima Turističkog udruženja u BiH, za devet mjeseci ove godine zabilježeno je povećanje posjeta stranih turista za 14,7 posto u Federaciji BiH i 32,1 posto u Republici Srpskoj, u odnosu na isti period prošle godine.

Ukupno je za devet mjeseci ove godine BiH posjetilo oko 375.000 turista od kojih gotovo 200.000 stranih.

Najveće povećanje dolazaka u FBiH ostvarili su turisti iz Poljske, 56,4 posto više, iz SAD-a 36,2 posto, Turske 26,3 posto, Austrije 18,9 posto, Njemačke 15,5 posto, te iz Hrvatske 10,9 posto više.

RS najviše su posjećivali Slovenci, zabilježivši povećanje, u odnosu na devet mjeseci lani, za 58,4 posto.

Istovremeno, turista iz Hrvatske bilo je za 52,2 posto više, zatim Italijana 31,8 posto, Nijemaca 38,1 posto, Amerikanaca 42,4 posto, Makedonaca 45,2 posto, Francuza 33,1 posto, Austrijanaca 28,2 posto itd. U RS najčešći gosti bili su turisti iz Srbije, njih 29.018.

U RS najčešći gosti bili su turisti iz Srbije, njih 29.018.

Brčko Distrikt BiH za devet mjeseci bilježi osjetno povećanje turističkog prometa za ukupno 35 posto, mada su ovu destinaciju većinom posjećivali domaći turisti. Istovremeno, u navedenom periodu zabilježeno je blago povećanje zadržavanja turista u BiH.

Iz Turističkog udruženja u BiH podsjećaju kako se u BiH još uvijek ne primjenjuje svjetski statistički instrument (TSA), satelitski turistički račun, te se turistički promet kvantificira brojem dolazaka i noćenja.

U Sarajevu

Stranih gostiju više za 17 posto

Kanton Sarajevo je za deset mjeseci ove godine, u odnosu na isti period lani, zabilježio veći broj dolazaka turista za 11,5 posto, a broj dolazaka stranih gostiju veći je za 17 posto, saopćeno je iz Turističke zajednice Kantona Sarajevo.

Najviše gostiju bilo je iz okolnih zemalja, te iz Turske, Njemačke, SAD, Italije, Velike Britanije i Austrije. U prosjeku, zadržavali su se dva dana.

Trgovinski deficit smanjen za 13,3 posto

U oktobru ove godine, BiH je ostvarila ukupan robni promet sa inostranstvom u vrijednosti 1,57 milijardi KM, od čega se na izvoz odnosi 489,3 miliona KM ili 31,2 posto, a na uvoz 1,08 milijardi KM ili 68,8 posto, prema podacima Agencije za statistiku BiH

U okviru ukupno ostvarenog vanjskotrgovinskog prometa BiH u posmatranom periodu, pokrivenost uvoza izvozom iznosi 45,3 posto.

Ako posmatramo izvoz u oktobru, u odnosu na isti mjesec prethodne godine, moguće je primijetiti da je izvoz bio veći za 48,7 posto, dok je kod uvoza u istom posmatranom periodu došlo do povećanja od 5,5 posto.

U periodu januar - oktobar 2006. godine ostvaren je izvoz u vrijednosti 4,28 milijardi KM, što je za 39,8 posto više u odnosu na isti period prethodne godine, dok je u istom periodu ostvaren uvoz u vrijednosti 9,21 milijardu KM, što je za 5,3 posto više u odnosu na isti period lani. U istom periodu pokrivenost uvoza izvozom bila je 46,5 posto.

U periodu januar - oktobar 2006. godine BiH je u robnom prometu sa inostranstvom ostvarila ukupan trgovinski deficit u vrijednosti 4,93 milijarde KM, što u odnosu na isti period prethodne godine predstavlja smanjenje od 13,3 posto.

Potražnja

Danska firma traži:

- distributera za BiH i bivšu Jugoslaviju, za uvoz pneumatskih alata, vrtnih pomagala, sve vrste alata za "uradi sam" poznate danske marke MILLARCO;
- saradnika za proizvodnju komponenata od punog drveta (hrast, bukva, javor, orahovina, breza) za namještaj;
- saradnika u metalnom sektoru za proizvodnju metalnih, lomljenih i bojanih roreva.

Kontakt osoba: Ilfada Porić, KN Produkt A/S, Farvervej 2, DK-7490 Aulum, telefon: +45 9747 2141, faks: +45 9747 3897, mobilni: +45 5091 6019, e-mail: fada@knprodukt.dk

Posmatrano po sektorima Standardne međunarodne trgovinske klasifikacije, moguće je uočiti kako je u oktobru ove godine najveće učešće u izvozu ostvareno u sektoru "Proizvodi svrstani po materijalu", sa ukupnom vrijednošću od 144,4 miliona KM, što iznosi 29,5 posto od ukupnog izvoza.

Značajan obim izvoza ostvaren je u sektoru "Razni gotovi proizvodi", sa ukupnom vrijednošću od 98,2 miliona KM, što iznosi 20,1 posto od ukupnog izvoza.

U oktobru je najveće učešće u uvozu ostvareno u sektoru "Mašine/strojevi i transportni uređaji", sa ukupnom vrijednošću od 253,9 miliona KM, što iznosi 23,5 posto od ukupnog uvoza.

Značajan obim uvoza ostvaren je u sektoru "Proizvodi svrstani po materijalu" sa ukupnom vrijednošću od 229,7 miliona KM, što iznosi 21,3 posto od ukupnog uvoza.

U periodu januar - oktobar 2006. godine, u okviru sektora "Hrana i žive životinje" najveće učešće u izvozu ostvario je odsjek "Povrće i voće", u vrijednosti 48,1 milion KM. U istom periodu značajan izvoz ostvaren je u odsjeku "Mliječni proizvodi i jaja" u vrijednosti 24,5 miliona KM.

U periodu januar - oktobar 2006. godine u okviru sektora "Hrana i žive životinje" najveće učešće u uvozu ostvareno je u odsjeku "Žitarice i proizvodi" u vrijednosti 220,8 miliona KM, dok je na drugom mjestu uvoz iz odsjeka "Povrće i voće" u vrijednosti 169,2 miliona KM. Značajan dio se odnosio na uvoz mesa i prerađevina od mesa u vrijednosti 108,8 miliona KM.

Gledajući ukupno na nivou sektora "Hrana i žive životinje" u periodu januar - oktobar 2006. godine, BiH je ostvarila pokrivenost uvoza

izvozom od 14,1 posto, u okviru toga pokrivenost uvoza izvozom mesa i mesnih prerađevina bila je 8,3 posto, povrća i voća 28,4 posto, te mliječnih proizvoda i jaja 25 posto, dok je u sektoru "Pića i duhan" pokrivenost uvoza izvozom bila 7,9 posto.

Gledajući ukupno na nivou sektora "Hrana i žive životinje" moguće je uočiti da je najveći rast izvoza u oktobru u odnosu na isti mjesec prethodne godine zabilježen kod izvoza proizvoda iz odsjeka "Stočna hrana (osim žitarica u zrnu)", u iznosu od 197,1 posto, dok je kod uvoza najveći porast bio zabilježen kod uvoza proizvoda iz odsjeka "Kafa, čaj, kakao, začini" u iznosu od 19,1 posto.

Značajan porast izvoza u istom periodu bio je registrovan kod odsjeka "Meso i prerađevine od mesa" u iznosu od 142,6 posto, dok je uvoz odsjeka "Žitarice i proizvodi" porastao za 9,7 posto.

Na nivou sektora "Pića i duhan" ostvaren je rast izvoza u oktobru ove godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine u iznosu od 16,2 posto, dok je u istom posmatranom periodu na nivou ovog sektora uvoz zabilježio porast od 19,9 posto.

Najviše izvezeno u Hrvatsku i SiCG

U oktobru BiH je najviše izvezla robe u Hrvatsku, u vrijednosti 92,8 miliona KM, što čini 19 posto od ukupno ostvarenog izvoza, prema podacima Agencije za statistiku BiH.

Od susjednih zemalja, također, značajan izvoz u istom periodu ostvaren je u Srbiju i Crnu Goru, u vrijednosti 75,7 miliona KM, što je 15,5 posto.

Posmatrano prema regionalnim grupacijama, u oktobru 2006. godine najviše se izvozilo u EU, u vrijednosti 271,1 milion KM, što je 55,4 posto od ukupno ostvarenog izvoza.

Industrijska proizvodnja u oktobru veća za 11,9 posto

Industrijska proizvodnja u FBiH u oktobru ove godine, u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz prošle godine, veća je za 11,9 posto. U odnosu na proizvodnju iz istog mjeseca prošle godine, veća je za 7,9 posto, a u odnosu na septembar ove godine za 1,1 posto.

Posmatrano po područjima industrijskih djelatnosti, u oktobru ove godine u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz prošle godine, industrijska proizvodnja u području "prerađivačke industrije" veća je za 14,3 posto, u području "rudarstva" veća je za 12,6 posto, a u području "opskrbe električnom energijom, plinom i vodom" za 5,4 posto.

Posmatrano po glavnim industrijskim grupacijama industrijskih proizvoda, u periodu januar - oktobar 2006. godine, u odnosu na isti period 2005., zabilježeno je povećanje proizvodnje trajnih proizvoda za široku potrošnju za 14 posto, intermedijarnih proizvoda, osim energije, za 12,2 posto, kapitalnih proizvoda za 8,3 posto, netrajnih proizvoda za široku potrošnju za 0,5 posto, dok je zabilježeno smanjenje proizvoda iz grupe neraspoređeno za 0,6 posto.

U septembru

Prosječna neto plata 609 KM

Prema podacima Zavoda za statistiku FBiH, prosječna mjesečna isplaćena neto plata po zaposlenom za septembar ove godine u Federaciji BiH iznosi 609,26 KM.

Tokom septembra došlo je do povećanja prosječne mjesečne isplaćene neto plate za 0,52 posto. U periodu juli - septembar 2006. godine prosječna mjesečna isplaćena neto plata iznosila je 605,63 KM. U odnosu na isti period prethodne godine, došlo je do porasta za 8,13 posto.

Najviša prosječna isplaćena neto plata u septembru ove godine zabilježena je u Kantonu Sarajevo i ona iznosi 771,35 KM, zatim u Hercegovačko-neretvanskom kantonu 666,56 KM, a najniža prosječna isplaćena neto plata zabilježena je u Srednjobosanskom kantonu i ona iznosi 492,52 KM.

Prosječna mjesečna isplaćena bruto plata po zaposlenom za septembar 2006. godine u FBiH iznosi 895,97 KM.

Povećana vrijednost građevinskih radova

Vrijednost izvršenih građevinskih radova preduzeća u Federaciji BiH u septembru u odnosu na prosječnu vrijednost

lani veća je za 63,4 posto, dok je u odnosu na isti mjesec lani veća za 20,9 posto.

Prema podacima Zavoda za statistiku FBiH, na objekte novogradnje odnosi se 51,4 posto izvršenih radova, a na rekonstrukcije, popravke i održavanje postojećih građevina 48,6 posto.

Vrijednost izvršenih građevinskih radova firmi iz FBiH u inozemstvu za devet mjeseci ove godine povećana je za 35,6 posto.

U oktobru

Potrošačka korpa 482 KM

Izdaci za prehranu i piće, prema potrošačkoj korpi koju objavljuje Zavod za statistiku FBiH, u oktobru iznose 482 KM, što je za 3,65 KM ili za 0,75 posto manje u odnosu na septembar, kada su iznosili 485,65 KM.

Posmatrano po sjedištima kantona, za potrošačku korpu je u oktobru najviše trebalo izdvojiti u Širokom Brijegu 530,41 KM, zatim u Livnu 521,86, Mostaru 521,36 KM, a najjeftinija potrošačka korpa je bila u Goraždu 442,76 KM.

Cijene na malo više za 0,4 posto

Prema podacima Zavoda za statistiku FBiH, ukupne cijene na malo u Federaciji BiH, u oktobru, više su za 0,4 posto u odnosu na prethodni mjesec, s

tim da su cijene poljoprivrednih proizvoda više za 1,7 posto, industrijskih prehrambenih proizvoda za 0,5 posto i industrijskih prehrambenih proizvoda za 0,2 posto.

Cijene pića niže su za 0,4 posto, dok se cijene usluga i duhana nisu mijenjale.

Ukupne cijene na malo u oktobru više su za 8,1 posto u odnosu na prosječne cijene iz 2005. godine, u odnosu na decembar 2005. godine više su za 6,4 posto i u odnosu na isti mjesec prethodne godine više za 7,3 posto.

Za deset mjeseci ove u odnosu na isti period prošle godine ukupne cijene na malo više su za 7,1 posto.

Troškovi života viši za 5,8 posto

Prema podacima Zavoda za statistiku FBiH, ukupni troškovi života u oktobru viši su za 5,8 posto u odnosu na prosječne troškove iz 2005. godine, a za 0,8 posto viši u odnosu na prethodni mjesec. Troškovi života viši su za robu za 0,8 posto, za usluge za 0,1 posto, za ogrev i osvjettljenje za 9,1 posto, higijenu i njegu zdravlja za 1,0 posto, odjeću i obuću za 0,3 posto, ishranu za 0,2 posto, obrazovanje i kulturu i stan za 0,1 posto.

Istovremeno, troškovi života za transport, poštanske i telekomunikacijske usluge su niži za 1,3 posto, a za duhan i piće i opremu stana (pokuštvo) za 0,2 posto. Za deset mjeseci ove u odnosu na isti period prošle godine ukupni troškovi života su viši za 6,2 posto.

U septembru zaposleno 4.024 lica

Prema podacima Zavoda za zapošljavanje FBiH, u septembru je sa evidencije službi za zapošljavanje zaposleno 4.024 radnika, što je za 799 radnika ili 24,78 posto više u odnosu na avgust

U septembru je potražnja za radnom snagom iznosila 1.344 lica i manja je za 29 lica ili 2,11 posto u odnosu na prethodni mjesec.

Službama za zapošljavanje u septembru organizacije-poslodavci su podnijeli 1.029 prijava o prestanku radnog odnosa po svim osnovama utvrđenim Zakonom o radu, što je za 400 lica ili 27,99 posto manje u odnosu na prethodni mjesec.

Krajem septembra u FBiH na evidencijama službi za zapošljavanje bilo je 359.177 nezaposlenih lica, što predstavlja povećanje za 1.699 lica ili 0,48 posto u odnosu na avgust. Prema podacima Zavoda za statistiku FBiH, dobivenih od organizacija-poslodavaca, u julu je u FBiH bilo zaposleno 389.849 radnika, u privredi 216.382 ili 55,50 posto, a u neprivredi 173.467 ili 44,50 posto.

Posmatrano po kantonima, najveći broj registrovanih nezaposlenih lica nalazi se u Tuzlanskom (87.061 ili 24,24 posto), u Zeničko-dobojskom (69.729 ili 19,41 posto), u Kantonu Sarajevo (68.430 ili 19,05 posto), a najmanji u Bosansko-podrinjskom kantonu (4.741 ili 1,32 posto) u odnosu na ukupan broj registrovanih nezaposlenih u FBiH.

Učešće stručnih lica u ukupnom broju registrovanih nezaposlenih je 229.876 ili 64 posto, a nestručnih 129.301 ili 36,00 posto.

Kvalifikaciona struktura evidentiranih nezaposlenih u septembru 2006. godine bila je sljedeća: VSS 7.201 ili dva posto, VS 5.002 ili 1,39 posto, SSS 82.216 ili 22,89 posto, VKV 2.829 ili 0,79 posto, KV 131.628 ili 36,93 posto, NKV 116.816 ili 32,52 posto, PKV 11.460 ili 3,19 posto i NSS 1.025 ili 0,29 posto.

Od ukupnog broja lica koja traže zaposlenje, u septembru registrovano je 171.062 žena, što je za 1.467 ili 0,87 posto više u odnosu na prethodni mjesec.

Prvi put zaposlenje je tražilo 95.032 žena ili 55,55 posto, dok je njihovo učešće u evidentiranoj nezaposlenosti u septembru iznosilo 47,63 posto.

Lica koja prvi put traže zaposlenje je 174.642 i više ih je za 603 u odnosu na avgust. Od toga je stručnih lica 108.829 ili 62,32 posto, a nestručnih 65.813 ili 37,68 posto.

Tokom septembra službama za zapošljavanje prijavilo se 8.496 novih lica koja traže zaposlenje, što je za 481 ili šest posto više u odnosu na avgust ove godine.

Od ukupnog broja lica koja traže zaposlenje u posmatranom periodu, učešće demobilisanih vojnih obveznika

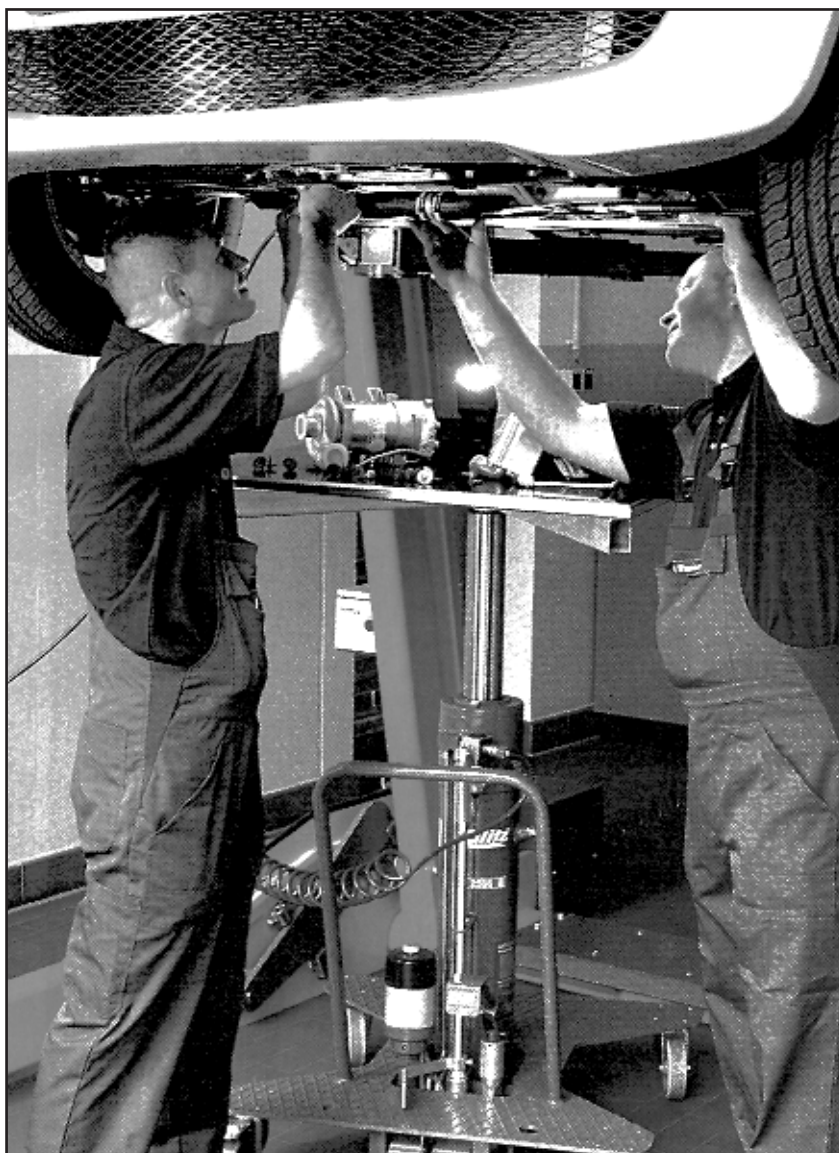
iznosilo je 59.750 i za 257 ili 0,43 posto manje je u odnosu na prethodni mjesec.

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, novčanu naknadu koristilo je 5.745 lica ili 1,60 posto od ukupnog broja registrovanih nezaposlenih.

U ovaj broj korisnika novčane naknade uključeni su i povratnici iz inostranstva.

Zdravstvenu zaštitu u istom periodu koristilo je 213.298 lica ili 59,39 posto od ukupnog broja evidentiranih nezaposlenih.

U septembru je 119 lica koristilo pravo na PIO, a izdato je 88 radnih dozvola stranim državljanima.

U Sarajevu i Banjaluci

Predstavljen Zagrebački velesajam

Predstavnici Zagrebačkog velesajma, sredinom novembra, u Sarajevu i Banjaluci, predstavili su sajamske manifestacije koje namjeravaju realizovati u narednoj godini. Svake godine organizuju 30-tak sajмова na 90.000 m² zatvorenog, te 55.000 m² otvorenog izložbenog prostora. Najveći je, svakako, Jesenski međunarodni zagrebački velesajam (od 18. do 23. septembra 2007. godine).

U okviru sajamskog prostora su pošta, banka, kurirske službe, špediteri, restorani, putničke agencije i drugi uslužni neophodni sadržaji. Savremena infrastruktura omogućava sajamske aktivnosti i u zimskim mjesecima.

Na Zagrebačkom velesajmu godišnje učestvuje 7.000 izlagača iz 70-tak zemalja, dok 51 odsto novih izlagača tokom sajamskih manifestacija dogovori ili zaključi novi posao. Od 700.000 posjetilaca koliko svake godine prisustvuje sajamskim manifestacijama, 57 odsto su poduzetnici i menadžeri.

Privrednici iz naše zemlje do sada su učestvovali na Međunarodnom sajmu namještaja, unutarnjeg uređenja i prateće industrije (AMBIENTA), sajmu graditeljstva, te INTERLIBER-u (međunarodnom sajmu knjiga i učila). S. Dž.

Od 07. do 12. maja 2007.

Međunarodni sajam - Plovdiv

Međunarodni sajam u Plovdivu je najveće trgovačko središte u Bugarskoj i jedan od vodećih sajмова na Balkanu. Mjesto je susreta poslovnih ljudi iz cijelog svijeta, gdje se otvaraju nove mogućnosti suradnje kako sa bugarskim tako i ostalim proizvođačima, trgovcima i investitorima.

Privredna/Gospodarska komora Federacije BiH je organizator nastupa bh. izlagača na ovom Sajmu 2007. godine, u okviru programa VTKBiH. Pozivamo privredne subjekte i ostale zainteresirane da predstave svoju firmu i proizvode na Sajmu u Plovdivu.

Kako bismo mogli blagovremeno organizirati pripreme i nastup naših izlagača, uključujući prostor, cijene i boravak, molimo zainteresirane da svoje učešće prijave najkasnije do 20. januara/siječnja 2007. godine.

Kontakt osobe u Privrednoj/Gospodarskoj komori FBiH:

Šemsa Alimanović, telefon: 033 220 760, faks: 033 217 783,
e-mail: s.alimanovic@kfbih.com i

Lejla Sadiković, telefon: 033 211 280, faks: 033 217 783,
e-mail: l.sadikovic@kfbih.com

Najveći promet ostvario AW Broker

Brokerska kuća koja je u oktobru 2006. godine zabilježila najveći promet je AW Broker iz Sarajeva, sa ukupnim ostvarenim prometom od 65,23 miliona KM.

Slijede Raiffeisen Brokers sa 32,5 miliona KM i Hypo Alpe Adria Vrijednosnice sa 19 miliona KM.

Po broju sklopljenih transakcija prednjači brokerska kuća Raiffeisen brokers sa 3.254 sklopljenih transakcija. Slijede Eurohaus iz Sarajeva sa 2.833 transakcije i VGT Broker iz Visokog sa 1.964 transakcije.

Međunarodni sporazumi

Ovlaštenja za sklapanje međunarodnih sporazuma

U današnjem ustroju Europske unije/Europske zajednice su te koje imaju međunarodnopravni subjektivitet, koji podrazumijeva i ovlaštenje sklapanja međunarodnih sporazuma s trećim državama ili međunarodnim organizacijama

Europska unija, prema važećem Osnivačkom ugovoru, nema pravni subjektivitet, ali ima ograničenu mogućnost sklapanja međunarodnih sporazuma u ime država članica, u području vanjske i bezbjednosne politike, na osnovu člana 24. Ugovora o EU, a u području policijske i pravosudne saradnje na osnovu člana 38. Ugovora o EU.

Kako je EU/EZ osnovana na načelu dodijeljenih ovlaštenja, ona ne može odlučivati ni o čemu što nije predviđeno Osnivačkim ugovorom. Ugovor o EZ-u na dva mjesta izričito predviđa ovlaštenja Zajednice za sklapanje međunarodnih sporazuma. Prvi je član 133. EZ, koji se odnosi na sporazume kojima se ostvaruje zajednička trgovinska politika.

Te sporazume, u pravilu, Vijeće sklapa kvalifikovanom većinom glasova. Kada su u pitanju neke kategorije tih sporazuma koji se odnose na trgovinu uslugama i na komercijalne aspekte intelektualnog vlasništva kod odlučivanja se zahtijeva jednoglasnost u Vijeću. Jednoglasno se sklapaju i oni sporazumi koji se odnose na pitanja o kojima u internom pravnom poretku EU Vijeće odlučuje jednoglasno, kao i oni koji se odnose na pitanja koja Zajednica, iako ovlaštena, još nije interno regulirala.

Drugi član koji izričito predviđa ovlaštenje EZ-a da sklapa međunarodne sporazume jeste član 310. Ugovora o EZ-u, na osnovu kojeg se sklapaju sporazumi o pridruženom članstvu. Osim izričito utvrđenih

ovlaštenja za sklapanje međunarodnih sporazuma, Zajednica ima i implicitna ovlaštenja da interno utvrdi mogućnost zaključivanja sporazuma u svim područjima, kada je u pitanju sprovođenje Ugovorom utvrđene politike Zajednice. To je razjašnjeno u sudskoj praksi počevši od predmeta 22/70 Commission v. Council (ERTA).

Ako Zajednica zaključuje međunarodni sporazum koji istovremeno obuhvata pitanja iz njene nadležnosti, ali i pitanja u kojima su ovlaštenja zadržale države članice, zaključiti će se takozvani mješoviti sporazum. Mješoviti sporazum istovremeno zaključuju Zajednica i svaka od njenih država članica, a stupa na snagu kada ga u ime Zajednice ratificira Vijeće ministara, i eventualno potvrdi Europski parlament, te svaka država članica u skladu s vlastitim ustavnim poretkom predviđenom procedurom sklapanja međunarodnih sporazuma. Kao mješoviti sporazumi, bili su zaključeni svi Europski sporazumi - sporazumi o pridruženom članstvu s državama Srednje i istočne Europe, te i dva do sada sklopljena sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju - s Makedonijom i s Hrvatskom. Mješoviti sporazumi kao forma su se razvili u praksi, te nisu predviđeni Osnivačkim ugovorom.

Međunarodni sporazumi koji obavezuju Zajednicu dio su pravnoga poretka EU, te se tumače i provode u skladu s načelima tog pravnog poretka, a za njihovo tumačenje ovlašten je Europski sud.

Pripremila: M. IDRIZOVIĆ

Potrebne dodatne konsultacije

BiH neće u CEFTA dok ne dobije zaštitu

Delegacija BiH imala je mandat za parafiranje Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini (CEFTA) u Briselu samo pod uslovom da se u novi sporazum unesu izmijenjeni aneksi ranije zaključenih bilateralnih ugovora sa Srbijom i Hrvatskom, u dijelovima koji se

odnose na poljoprivredne proizvode, saopćeno je iz Ministarstva vanjskih poslova BiH.

Zbog toga BiH nije potpisala sporazum CEFTA, kao i Srbija koja ugovor nije potpisala iz drugih razloga. Preostaje da se na nivou Vijeća ministara BiH i Vlade Republike Hrvatske izvrše dodatne konsultacije do 12. decembra 2006. godine kako bi i naša zemlja, ukoliko se postigne dogovor o izmjeni odredbi bilateralnog sporazuma, potpisala Sporazum o CEFTA 19. decembra 2006. godine u Bukureštu.

Delegacija BiH je zastupala interes i stav, koji su imali podršku ostalih učesnika u pregovorima, da se našoj zemlji omoguće identični uslovi kod zaštite poljoprivredne proizvodnje kao i kod susjednih zemalja. Taj ustupak je, po mišljenju bh. delegacije, za hrvatsku stranu bio značajan u odnosu na kompletan izvoz koji Hrvatska ostvaruje u BiH.

Iz apoteka

Astma - najvažnija je prevencija

Astma je bolest disajnih puteva u kojoj, uslijed upalne reakcije, dolazi do stiskanja mišića dišnih puteva i pojačanog stvaranja sluzi u njima. Najčešći pokretači astme su alergeni grinja, kućne prašine, dlake životinja, virusne infekcije, duhanski dim, udisanje hladnog zraka i razna aerozagađenja

Astma je bolest disajnih puteva u kojoj, uslijed upalne reakcije, dolazi do stiskanja mišića dišnih puteva i pojačanog stvaranja sluzi u njima. Bolest je najčešće alergijskog karaktera ali ne mora biti. Najčešće se dijeli na alergijsku astmu - astmu koja je uzrokovana alergenima unesenim izvana i nealergijsku astmu koja je uzrokovana prašinom, duhanskim dimom, raznim onečišćenjima iz zraka, nekim lijekovima (NAS antireumatici npr.), fizičkim naporom, emotivnim faktorima i drugo.

Najčešći pokretači astme su alergeni grinja, kućne prašine, dlake životinja, virusne infekcije, duhanski dim, udisanje hladnog zraka, razna aerozagađenja.

Liječenje astme se svodi na prevenciju napada i ublažavanje simptoma što je bitno kod akutnog napada.

U terapiji se koriste lijekovi koji šire dišne puteve: bronhodilatatori. Oni se mogu davati na razne načine ali najčešće se inhaliraju, jer se tako postiže bolji efekt lijeka sa mnogo manjom dozom. Koriste se aerosolne pumpice za odrasle, a kod djece se češće koriste električni inhalatori. Djeca, takođe, mogu koristiti aerosole uz pomoć posebnih produžetaka tzv. baby-haler sistema. Ukoliko bronhodilatatori ne daju odgovarajući efekat, počinju se primjenjivati i kortikosteroidna sredstva koja smanjuju upalu.

Profilaksa, tj. sprečavanje napada je važno. Treba voditi računa o pravilnom odmoru, uzimanju dosta tečnosti najmanje tri litre vode dnevno kako bi se razrijedila bronhalna sluz, imati uravnoteženu prehranu. Ukoliko je alergijska astma, treba voditi računa koja hrana sadrži alergene. Najčešći alergeni su proteini iz mlijeka, jaja, ribe, zatim gluten iz pšenice.

Preporučuje se što je češće moguće boravak na planini gdje je čist zrak i nema peludi i aerozagađenja toliko kao na nižim nadmorskim visinama.

Centar za informiranje, Cleveland Clinic USA, dao je neke smjernice za alternativnu i pomoćnu terapiju kod astme. Evo nekoliko primjera:

* **Biljni preparati i vitamini.** Preparati iz biljke efedra se godinama koriste kao bronhodilatatori, a dobre rezultate je pokazao i vitamin C.

* **Joga** se pokazala jako korisna u prevenciji napada, jer ima opuštajuće djelovanje, a koristi i posebne tehnike disanja.

* **Dijeta.** Smanjen unos šećera se pokazao koristan naročito kod djece.

* Važno je obavijestiti doktora ako samoinicijativno koristite neke biljne preparate jer oni mogu i pogoršati postojeće simptome.

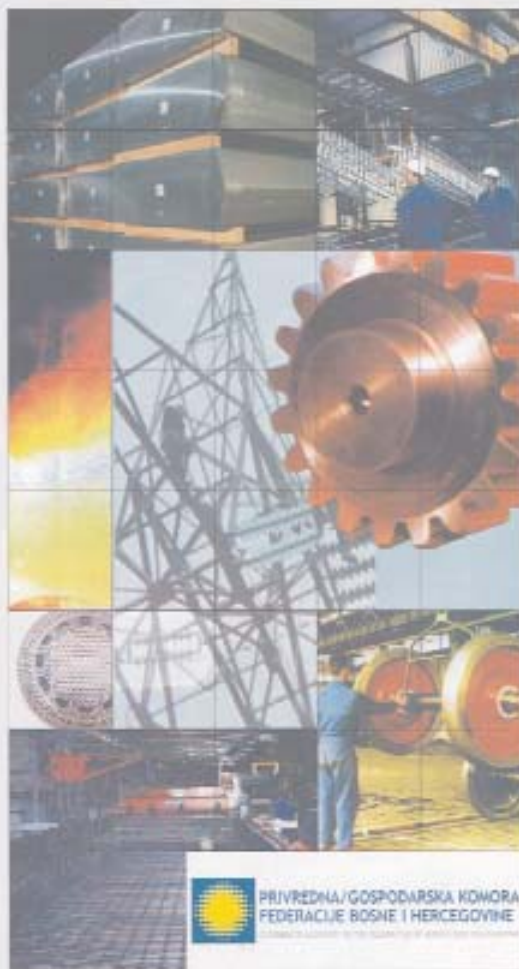
Mr ph. Maja KNEŽEVIĆ ČERANIĆ
Apoteka MY MEDICO

Odluka

Dopuna Liste esencijalnih lijekova

Odlukom Vlade FBiH o dopuni Liste esencijalnih lijekova, neophodnih za osiguranje zdravstvene zaštite u okviru standarda obaveznog zdravstvenog osiguranja u Federaciji BiH, u ovu se listu uvrštava lijek neophodan u liječenju bronhijalne astme (RO 3 DX 1- 5 adrenofin/alpha 1-13 kortikotropin, injekcije 5 mg adrenofina + 1 mg alpha kortikotropina). Ovaj lijek proizvodi Farmacija d.o.o. Tuzla, uz odobrenje Federalnog ministarstva zdravstva, pod nazivom Enkorten. Lijek je patentiran i zaštićen u 51 zemlji svijeta, a registriran je u FBiH.

MEĀALSKA I ELEKTRO INDUSTRIJA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

PRIVREDNA/GOSPODARSKA KOMORA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

DRVNA INDUSTRIJA BOSNE I HERCEGOVINE

IT COMPUTERS RAČUNARSKA KUĆA SA NAJŠIROM PRODAJNOM MREŽOM U BIH

Računarska kuća IT Computers je, iako relativno mlada firma, uspjela da proširi svoju prodajnu mrežu na preko 40 maloprodajnih objekata u cijeloj Bosni i Hercegovini.

Ono na što su u ovoj firmi posebno ponosni je činjenica da su svojim načinom rada, svojom ponudom proizvoda i svojim uvjetima kupovine uspjeli doći do najšireg sloja kupaca, te na taj način značajno dali svoj doprinos u razvoju svijesti o značaju informatičke pismenosti u Bosni i Hercegovini.

Šta je to što kupci dobijaju, kupujući u IT Computersu?
Dobijaju sljedeće:

- Prvi bosanskohercegovački Brand, koji priznanje i potvrdu kvaliteta ima i od Microsofta. Kao prva računarska kuća u našoj zemlji, IT Computers je ostvario pravo da sve linije njihovih računara nose naljepnicu „**Designed for Microsoft Windows XP**“, što je slučaj samo sa računarima koji imaju ugrađene najkvalitetnije komponente.

- Tri godine garancije na kompletan računar, što znači i na periferne elemente kao što je miš, tastatura, zvučnici je jedinstven primjer, ne samo u Bosni i Hercegovini.

- Mogućnost otplate svih proizvoda iz asortimana na više rata, sa subvencijom kamate, zahvaljujući renomiranim bankama iz Bosne i Hercegovine sa kojima IT Computers ima partnerski odnos. Kupovina na kredit za kupce je značajna posmatrajući je posebno sa dva aspekta: finansijskog i socijalnog. Ovaj

drugi aspekt je bitan jer zahvaljujući odličnim uvjetima kupovine, koje ova računarska kuća nudi svojim kupcima od samog početka, stvoreni su uvjeti da računar i druge proizvode iz bogate ponude proizvoda, mogu sebi priuštiti svi građani naše zemlje, koji su kreditno sposobni, bez obzira na njihov socijalni status. A koliki to značaj ima za naše najmlađe, djecu kupaca IT Computersa, nije potrebno posebno naglašavati. Na ovaj način sva djeca iz Bosne i Hercegovine, bez obzira na materijalnu situaciju svojih roditelja, imaju iste šanse na putu svog obrazovanja, a i kasnije, u oblikovanju svoje karijere, na što su u IT Computersu veoma ponosni.